

Ruim vijf weken een Slangenarend *Circaetus gallicus* in de duinen van Meyendel

Arno Izaaks

Meyendel is een c. 2000 ha groot duingebied tussen Scheveningen en Wassenaar. Hier heb ik in 2006 van 3 augustus tot en met 11 september, samen met enkele vrienden, het wel en wee van een Slangenarend gevolgd. Het kerngebied binnen de actieradius van de arend bevond zich in de Kijfhoek-Bierlap en in de Meeuwenhoek en omgeving. Hier maakte hij gebruik van verschillende vaste zitplaatsen, onder meer in meidoorn en berk. Ook was de vogel er veelvuldig biddend, jagend, zwevend en rondvliegend aan te treffen.

De eerste waarneming stamt van 22 juli, toen de vogel in het aangrenzende duingebied Berkheide tussen Wassenaar en Katwijk opdook. Gezien de heldergele iris, de vrijwel witte onderzijde, witte kop en dito hals gaat het hier vermoedelijk om een vogel ouder dan tweede kalenderjaars en jonger dan 4-5de kalenderjaars (Génsbøl 2005, Mebs & Schmidt 2006). Al hebben we aan de poten van deze vogel geen ring kunnen ontwaren, toch is de overeenkomst met de Slangenarend van Someren frappant (van de Mortel 2006).

Veel waarnemingen in Meyendel zijn gedaan vanaf een hoge heuvel met uitzicht over zo'n beetje het hele gebied. Bij elkaar zag ik de arend ongeveer twintig keer, enkele keren zelfs gedurende meerdere uren achtereenvolgende en soms van dichtbij. 's Morgens vroeg zat hij vaak op zijn vaste uitkijk (meidoorn) om vandaar op te stijgen zodra het opwarmde. Hij ging dan op de wind hangen, ook wel bidden genoemd. Bij het ontwaren van een mogelijke prooi zakte hij, als een parachute, in etappes naar de grond. De vogel jaagde alleen boven de open duingebieden en valleien; de aangrenzende bospartijen werden gemeden. Elke keer was het jaagpatroon hetzelfde. Vaak bleef hij na een landing een tijdje op de grond zitten. We weten daarom ook niet of hij een (al dan niet kleine) prooi aan het verorberen was. Een bevriende vogelaar vertelde dat hij de arend in de vroege ochtend met een konijn in zijn poten heeft zien zitten. Helaas landde de arend met prooi buiten beeld, zodat de afloop niet te volgen was. Wel zag hij duidelijk het tegenstribbelende konijn in de poten van de arend. Misschien betrof het een konijn met myxomatose; die kwamen daar helaas nog wel eens voor. Ook is de Slangenarend enkele keren met een kleine prooi gezien, mogelijk een zandhagedis die daar regelmatig worden gezien en zich graag opwarmen op het door de zon gestoofde zand. Juist waar zandhagedissen voorkwamen, zat ook de arend vaak aan de grond.

In de lucht vonden veelvuldig interacties plaats tussen Slangenarend en zo ongeveer alle andere plaatselijk voorkomende roofvogels. Zowel Buizerd, Sperwer, Torenvalk,

Boomvalk als Wespendif werden duikend op de arend gezien, of omgekeerd. Ook het achter elkaar aanjagen was een vaak terugkerend fenomeen. Dit alles leverde natuurlijk prachtige tafereelen op. Alleen tussen de plaatselijke Haviken en de arend werden gek genoeg geen schermutselingen gezien.

De Slangenarend in volle vlucht, Meyendel, 4 september 2006 (George Pieterse & Renee de Kleijn). *Short-toed Eagle at Meyendel, 4 September 2006.*

Bij mijn weten is de Slangenarend op 11 september voor het laatst in Meyendel gezien, op een van zijn vaste zitposten (een berk); rond de boom lagen ook wat donsveertjes, misschien afkomstig van de arend. De allerlaatste waarneming stamt van 12 september (Santpoort-Noord, www.waarneming.nl).

Ik wil Guido Aijkens en Pim van Oijen bedanken voor het doorgeven van een aantal bijzondere waarnemingen van de arend. George Pieterse en Renee de Kleijn stelden een foto ter beschikking. Op de site van Guido Aijkens (www.roofvogels.come2me.nl) staan een aantal schitterende foto's van de Slangenarend (en van Wespendifven, waaronder een vlinderend mannetje), waarop ook het ruistadium is af te lezen. Op 3 augustus had de vogel symmetrisch in ieder geval handpen 1-3 vernieuwd, en was handpen 4 voor tweederde aangegroeid. De overige handpennen waren oud en gehavend (vooral de buitenste vijf). Ook in de dekveren werd fors geruid.

Summary

Izaaks A. 2007. More than five-week long presence of Short-toed Eagle *Circaetus gallicus* in the dunes of Meyendel. De Takkeling 15: 114-116.

Between 3 August and 11 September 2006, an immature Short-Toed Eagle resided in the dunes of Meyendel between Scheveningen and Wassenaar (Photo 1). Most hunting flights occurred in open dune valleys, where presumably Sand Lizzards *Lacerta agilis* were preyed upon. Once the bird was observed carrying a still struggling Rabbit *Oryctolagus cuniculus* (myxomatosis rampant in the region). Forested parts of the area were largely avoided.

The Short-toed Eagle had frequent agonistic interactions with local breeding birds, and vice versa, i.e. Buzzard *Buteo buteo*, Honey-buzzard *Pernis apivorus*, Sparrowhawk *Accipiter nisus*, Kestrel *Falco tinnunculus* and Hobby *F. subbuteo*; surprisingly, no such interactions were recorded with Goshawks *A. gentilis*.

By August 3rd, the bird had synchronously renewed the three innermost primaries, the fourth was still growing (for pictures of moult in this bird, see also www.roofvogels.come2me.nl).

Although the bird closely resembled a rehabilitated Short-toed Eagle that had been released earlier in 2006 (17 June) in the southern Netherlands, a ring was not detected and the Meyendel-bird is therefore thought to have been a different individual.

Literatuur

Génsbøl B. 2005. Veldgids roofvogels. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Mebis T. & Schmidt D. 2006. Roofvogels van Europa, Noord-Afrika en Voor-Azië. Biologie, Kenmerken, Populaties. Tirion, Baarn.

Mortel T. van de 2006. Voor het eerst een Slangenarend *Circaetus gallicus* geringd in Nederland. De Takkeling 14: 232-235.

Adres: Trompstraat 228, 2518 BR Den Haag, arnoizaaks@casema.nl